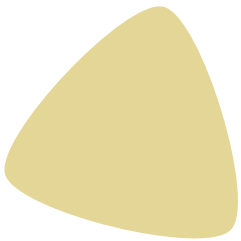


El Bon Pastor

Revista per a preveres

Núm. **64**
Abril de 2015
Any VI





Equip promotor: Agustí Borrell, Norbert Miracle,
Xavier Morlans, Joan Planellas, Armand Puig.

Correcció lingüística: Joaquim Claver.

Disseny original: Albert Fortuny.

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014
revistaelbonpastor@gmail.com
www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de
la revista podeu fer els vostres donatius a
La Caixa **2100-0272-33-0101212882**.

Moltes gràcies

Pòrtic 4

ARMAND PUIG I TÀRRECH

Un sol cor i una sola ànima 7

Tots som els pares de l'Andreas
LLORENÇ PUIG

Anunciar la Paraula 11

El Divendres Sant i el *Yom Kippur*
JOAN ARAGONÈS LLEBARIA

Deixebles de l'Evangelí 14

El pacient treball interior de Don Bosco que el transforma en pare i mestre de joves (i IV)
JOAN LLUÍS PLAYÀ

Reclinats sobre el pit del Senyor 17

L'espiritualitat del prevere és missionera (i II)
ORIOL PALLÀS

Rentar els peus 20

Era a la presó. «Crist és a la presó»
JOAN PRAT JORBA

Un bisbe ens parla 21

Els sacerdots que estimem
AGUSTÍ CORTÉS SORIANO

Els propers 16, 17 i 18 d'abril se celebrarà el IV Congrés Litúrgic de Montserrat. L'esdeveniment tindrà lloc en dues seus: Barcelona (Facultat de Teologia de Catalunya) i el monestir de Montserrat. El convoquen la Conferència Episcopal Tarraconense i l'abat de la comunitat monàstica montserratina. En l'organització, ultra les institucions esmentades, hi participen l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona (incorporat a la FTC) i el Centre de Pastoral Litúrgica.

La rellevància d'aquesta convocatòria és innegable. Catalunya és un país on la litúrgia de l'Església sempre s'ha viscut amb una cura especial, des que, precisament ara fa cent anys, tingué lloc el Primer Congrés Litúrgic de Montserrat, entre el 5 i el 10 de juliol de 1915. L'ànima d'aquella efemèride fou el sabadallenc Mn. Lluís Carreras, secretari de l'obra dels Congressos de l'Art Cristià a Catalunya, el qual, amb altres preveres diocesans, va escriure a l'abat Marcet demanant-li que se celebrés «un Congrés de Litúrgia en aquest Santuari, cor de Catalunya i fornal de la pietat catalana, com a medi poderosíssim de fomentar i desenrotllar el moviment litúrgic». L'abat Marcet demanà que els bisbes de les diòcesis catalanes es possessin al capdavant de la iniciativa i aquest suport es rubricà al Palau episcopal de Barcelona el 25 de novembre de 1914. Els dos mil assistents al Congrés, entre els quals els grans noms del catolicisme de l'època (des de Puig i Cadafalch al P. Gregori M. Sunyol, des d'Antoni Gaudí a Mn. Frederic Clascar, des de Lluís Millet al canonge Carles Cardó), es distribuïren en tres seccions: estudis històrics, ministeris eclesiàstics i gregorianisme i popularització litúrgica. Els fruits tangibles del Congrés foren la revista *Vida cristiana* i l'*Euclologi*, una síntesi del Missal i el Breviari romans per a ús del poble. Però sobretot el Congrés desvetllà la sensibilitat litúrgica i artística del clergat i del poble catalans, la qual acompanyaria la florida dels successius vint anys, terriblement estroncada per la guerra, la persecució religiosa i la repressió ulterior.

Valgui aquesta breu explicació per a fer entendre al lector l'arrelament d'aquells elements que s'anaren introduint en la praxi eclesial de les nostres diòcesis i forjaren generacions de catòlics enamorats de la litúrgia. L'embranchida del Primer Congrés Litúrgic de Montserrat comportà la pràctica d'una litúrgia fidel a la romanitat (un dels segells indiscutibles de l'Església catalana), el foment de l'espiritualitat i la pietat litúrgiques i sacramentals i la proposta d'una participació activa dels fidels en l'acció litúrgica. Aquests principis van modelar els dos següents congressos, el de 1965 i el de 1990.

El Segon Congrés (5-20 de juliol de 1965) va ser la confirmació de la línia iniciada l'any 1915, ara substantivada pel Concili Vaticà II i la Constitució *Sacrosanctum Concilium*. El fruit més vistent del Segon Congrés, que comptà amb set seccions d'estudi, fou la fundació

de la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics (1969), filial de l'Institut d'Estudis Catalans. Uns quants anys abans (1958), i com a fruit del puixant moviment litúrgic català, s'havia creat a Barcelona el Centre de Pastoral Litúrgica. L'any 1990 (25-29 de juny), als setanta-cinc anys del Primer, es convocà el Tercer Congrés Litúrgic de Montserrat. El Congrés comptà amb nou seccions d'estudi i estigué centrat en dos temes: la litúrgia, al cor de la vida cristiana i, en segon lloc, balanç i perspectives de la reforma litúrgica a Catalunya. Un fruit anticipat d'aquest Tercer Congrés va ser la constitució de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona (1986), dins la Facultat de Teologia de Catalunya, sota l'impuls d'un gran liturgista: el Dr. Pere Tena, que seria sotssecretari de la Congregació per al Culte Diví i els Sagraments i bisbe auxiliar de Barcelona.

Aquesta història, esplendorosa i rica, serà evocada en el IV Congrés Litúrgic de Montserrat, que, per primera vegada, es durà a terme entre Barcelona i Montserrat. Un dels accents del Congrés serà, òbviament, la dimensió commemorativa del camí recorregut en la centúria que va des de 1915 a 2015. Les ponències i la taula rodona miraran de fer el punt sobre els grans eixos de la teologia litúrgica cristiana, mentre que les comunicacions es deturaran en les dimensions celebratives i pastorals de la litúrgia, sense oblidar els reptes de cara al futur (vegeu el programa del Congrés al final d'aquest número de *El BON PASTOR*).

El Congrés suposarà un moment de reflexió sobre els fonaments i la pràctica de l'acció litúrgica, analitzada en el context i el moment actuals. Als cinquanta anys del Concili Vaticà II i als vint anys del Concili Tarraconense de 1995, és bo que en una seu acadèmica com la Facultat de Teologia s'obri un espai de lectura del present i del futur, que permeti reprendre els temes litúrgics més rellevants i comporti una valoració de la praxi litúrgica actual. A fi i efecte d'avançar en aquest sentit, proposo dos punts d'anàlisi: *l'ars celebrandi* i l'homilia.

Els preveres som els presidents nats de l'eucaristia, en tant que participem del ministeri apostòlic i som els responsables, en comunió amb els bisbes, de recollir el mandat de Jesús: «Feu això, que és el meu memorial». Celebrar no és fàcil. El prevere incorpora, quan celebra, la figura de Jesús, el bon Pastor de les ovelles, el Gran Sacerdot de la nova aliança, que ha vingut perquè tots tinguin vida, i en tinguin a desdir. La celebració ha de ser viva i amable, profunda i cordial, conscient dels sants misteris que celebrem i alhora impulsora de la pregària de l'assemblea reunida, que intercedeix per l'Església i pel món. Preguem amb els llavis i amb el cor, amb la paraula i amb el gest. Celebra bé el qui es posa *coram Deo* i *coram populo*, el qui s'adreça a Déu i ho fa amb el poble reunit, que prega amb ell. Celebra bé el qui prega amb emoció interior i mesura exterior, el qui integra en un tot la pietat i el ritme celebratiu, el qui obre el cor a la veu divina i als anhels de la humanitat sencera, especialment dels més petits.

Els preveres hem rebut l'encàrrec de ser ministres de la Paraula, sobretot durant la celebració de l'eucaristia. Una bona homilia dominical demana una acurada preparació: llunyana (uns quants dies abans de fer-la, és bo que la comencem a «mastegar»), pròxima (és bo d'escriure el text complet de l'homilia i després, a l'hora de pronunciar-la, o bé tenir el text

davant o bé tenir-ne un guió) i immediata (és bo que pronunciem l'homilia havent-nos posat dins la celebració i amb els ulls posats en les persones que ens escolten, prèvia invocació a Déu). Som servidors de la Paraula, no de la nostra paraula. Anunciem la salvació de Déu, la seva misericòrdia i la seva presència en Jesucrist, encarnat, i en l'Esperit, santificador. No ens anunciem a nosaltres mateixos. Com diu sant Agustí, l'homilia ha de ser dolça, no dura, clara, no complicada, concreta, no especulativa. Predicar és una de les tasques més genuïnes del prevere, un dels moments més emblemàtics del seu ministeri. Tota celebració reeixida ha de contenir una bona homilia. I a l'inrevés una homilia solvent és garantia d'un acte celebratiu que porta cap al Déu que ens salva.

Amics preveres, una bona Pasqua! *Surrexit Christus! Amen! Alleluia!*

ARMAND PUIG I TÀRRECH.

degà de la Facultat de Teologia de Catalunya (Barcelona)

Tots som els pares de l'Andreas

Aquests darrers dies hem viscut un drama terrible a casa nostre: no només la mort de 150 persones en un accident d'avió, sinó la tragèdia que això hagi estat provocat expressament per una persona, a sang freda.

Tots hem quedat corpresos per la magnitud de la tragèdia, i encara més en veure que la causa no ha estat una falla mecànica, sinó per l'inexplicable comportament d'un jove de 28 anys que ha tallat brutalment la seva vida i la de 150 persones. Ens ha deixat sense paraules.

De seguida que es va tenir la terrible notícia, els familiars s'han organitzat per anar al lloc de l'accident, i han fet allà mateix una celebració religiosa per acomiadar els seus, i per fer el necessari dol. Entre ells hi havia també, es veu, els familiars de l'Andreas. També ploraven el seu fill, mort en l'accident.

Després, amb la troballa de la Caixa Negra de l'avió, i sentint la gravació del que passava en la cabina, es va prendre consciència del que havia passat. I aquesta família, ja colpejada pel dolor de la pèrdua del seu fill, va rebre una notícia encara pitjor. Com deia en unes declaracions l'alcalde d'un dels pobles de la zona de l'accident, *«ha estat molt dolorós veure el pare de l'Andreas, totalment enfonsat, que porta sobre la seva esquena la responsabilitat d'aquest drama. És un home al qual s'ha trencat la vida. Ha experimentat el dolor no només per la pèrdua d'un fill, sinó perquè se sap en el centre d'una tragèdia que no ha demanat»*. I alguns diuen que l'han vist de genolls davant l'estela que s'ha posat en la zona en memòria de les víctimes...

Què haurà passat pel cap d'aquest jove de 28 anys per fer una acció d'aquest tipus, tot i sentir a la porta el capità picant cada cop més fort i dient *«per Déu, obre aquesta porta!»*, tot i sentir les advertències de l'aparell i de la torre de control...? Impossible d'imaginar.

Tot això, però, ens pot motivar una reflexió sobre com vivim les relacions humanes i la vida. No sabem detalls de la vida d'Andreas, encara que se'n van dient alguns. Però és clar que es va tancar en si mateix d'una manera inaudita, ignorant els avisos i les paraules de la màquina, la torre, el pilot de l'avió que el va cridar des de fora...

Problemes, tancament en si mateix, ambicions truncades, semblen un còctel que no va saber afrontar el jove copilot. És evident que aquest és un fet puntual, i que d'aquí no es poden treure grans conclusions generals. En cada instant del dia hi ha més de 8.000 avions en l'aire en tot el món. Cada dia, en cada instant, hi ha 8.000 pilots i copilots que estan en vol i fan la seva feina amb cura, responsabilitat i respecte per la vida. Però potser el drama que hem viscut ens pot ajudar a reflexionar sobre la nostra societat i els valors que la constitu-

eixen. Potser aquesta tragèdia és una punta d'iceberg que mostra símptomes d'alguna malaltia que podem tenir com a societat...

En subratllaré tres:

1) La primera malaltia és la despersonalització de la nostra feina. Una societat que tendeix a l'individualisme fa que cadascú miri per si mateix, que faci la seva feina sense mirar '*a qui es fa*', que només miri '*allò que es fa*'. És la malaltia de no veure la diferència entre *fer* i *servir*. 'Fer' té com a centre l'acció que es realitza. 'Servir' té com a centre la persona o persones a les quals es fa aquest servei.

¿Potser des de la tradició cristiana podem remarcar més la força de la paraula 'servir', de la paraula 'servei', que tenim sovint oblidada? ¿Potser des de l'ensenyament social de l'Església podem recuperar la importància de les diverses dimensions de la feina, de la professió? ¿Potser hem de recordar les dimensions del treball que van més enllà de la percepció d'un salari per viure, o d'uns objectius professionals a assolir per satisfer una espècie de passió per l'honor, el poder, o el 'ser més'?

Es ben significatiu com dos dies després del fatídic vol, un capità de la mateixa companyia aèria, Frank Woiton, va rebre a la porta de l'avió els viatgers, donava la mà a cadascú d'ells, els saludava en persona... Si Andreas hagués donat la mà als passatgers cada dia, si els hagués mirat als ulls en embarcar-se, si hagués fet moixangues als nadons que embarcaven... potser hauria intuït la riquesa i preciositat de les 150 històries humanes que acompanyava, plenes de relacions, afectes, passions, sospirs i il·lusions.

I potser hauria vist que, més enllà dels seus problemes, més enllà de les seves esperances frustrades i de la seva malaltia, cada persona, i ell mateix també, és digna d'admiració i de 'respectuosa reverència', com deia Thomas Merton en la seva epifania de Louisville. Potser s'hauria repensat la seva acció brutal i no hauria ignorat els crits de «*per Déu, obre la porta!*» que li esbotzava el capità...

I nosaltres ens podem preguntar: en el que fem, en la nostra feina o els nostres quefers domèstics, ¿mirem només 'el que fem', o bé mirem 'per qui ho fem'? ¿Potser podem canviar la nostra manera de 'fer' perquè sigui cada cop més 'servir'? ¿No hi hauria aquí una gran revolució en les nostres vides, en la nostra societat? Si els conductors d'autobusos, els metges, les infermeres, els mestres i professors, els venedors, els oficinistes, els botiguers, els empresaris, els treballadors de la neteja de les ciutats o de les nostres oficines... si tots veiessin a qui estan servint, a qui estan ajudant, a qui estan fent la vida millor, quantes coses canviarien! Podem veure nosaltres si patim aquesta malaltia de la 'despersonalització'...

2) La segona malaltia que mostra aquest fet és la malaltia del 'sempre més amunt', la malaltia de l'ambició professional que fa trencar els obstacles que s'interposen. Cadascun dels certificats de baixa mèdica que Andreas estripava era, per ell, un obstacle menys per assolir la seva ambició, el seu somni de grandesa de ser 'un capità de vols de llarga distància'.

Cadascuna de les mentides que deia responia al seu deler d'assolir el seu somni a tota costa, sense importar-li la resta, sense importar-li els mitjans.

¿Potser nosaltres algun cop ens deixem portar també per aquesta malaltia del 'més i més', del ser 'decidit i ambiciós', del 'resoldre amb efectivitat els problemes que es plantegin', del ser 'persona sempre en creixement i per la qual no hi ha obstacles', per la qual 'tot és possible'? Cal anar en compte perquè aquesta malaltia és contagiosa...

A vegades, grans projectes d'una gran empena, d'una gran visió, que impulsen grans empresaris, persones de gran visió i capacitat d'emprendre grans coses, obliden els seus empleats, els seus proveïdors, obliden en definitiva les persones sobre les quals se sustenta aquest projecte, i no dubten a ser durs per assolir els objectius, arraconar a qui convingui, treure els 'obstacles' que s'interposen amb el seu objectiu... Potser hem de ser crítics amb els projectes de gran 'empenta' que cerquen uns objectius magnífics però que no son prou humanitzadors, que no 'miren el rostre i els ulls' dels altres, de les persones, dels empleats, i especialment els més vulnerables.

De la mateixa manera que es parla de canviar el PIB per un índex de felicitat, en les organitzacions i empreses potser caldria canviar l'índex d'assoliment dels objectius marcats' per un 'índex de justícia, de servei i de satisfacció dels treballadors i dels destinataris'... O millor, un índex de 'major servei a la comunitat i al bé comú' de tal empresa o organització.

Potser així veuríem que la nostra ambició no ha de ser la pròpia satisfacció dels 'vans honors' que diu sant Ignasi, sinó la de servir i estimar més i més, amb justícia i amb una mirada a les persones respectuosa de la seva dignitat.

3) I la tercera malaltia és la manca de resistència a la frustració. A vegades, sembla que se'ns presenti que convé que els infants no coneguin el 'no', i menys el 'no és possible'. Sembla que a Andreas, la seva malaltia psicològica i sembla que ocular, li va suposar un 'no és possible acomplir el teu somni'. I és clar, la frustració d'un projecte bonic és dura d'empassar...

Ens podem preguntar també nosaltres com és la nostra 'tolerància al fracàs', al canvi de plans, com és la nostra flexibilitat per canviar de plans quan una cosa no és possible, per acollir els límits de la realitat. Potser una porta que es tanca és una altra que s'obre de maneres inesperades... on l'important no és allò que jo volia, els 'meus projectes', sinó trobar maneres alternatives de donar sentit a la vida. Un sentit que es troba en el servei i l'estimació als altres, que impulsa la nostra vida, acció i desigs.

Tots som els pares d'Andreas, dels molts Andreas que hi ha i que som. Tots estem, com ells, no només consternats sinó xocats pel que ha passat.

Tant de bo la seva mort, i la dels altres 149 passatgers, no sigui inútil. Que almenys ens ajudi a reflexionar sobre quines persones estem formant en la nostra societat. Que siguem persones que miren amb afecte les altres persones; persones que no miren els seus propis in-

teressos i projectes, sinó els de la comunitat i el bé comú; persones que són capaces d'afrontar amb dignitat i serenitat els fracassos i els límits inherents a la condició humana.

Descansin en pau.

LLORENÇ PUIG

Prevere jesuïta, delegat de la Companyia de Jesús a Catalunya

El Divendres Sant i el *Yom Kippur*

Al cristianisme primitiu aviat se li presentà la necessitat d'explicar l'obra de Crist, és a dir, què vol dir que Ell ens ha salvat. Així sant Pau ho fa a través de dues imatges, les de la «redempció» i el «pagament dels deutes». Eren metàfores per a ells molts clares i a la vegada emotives, cosa que feia innecessària la seva explicació, que per a nosaltres, però, és imprescindible.

Qui hagi visitat Delfos haurà quedat sorprès per la seva bellesa. Entre d'altres coses, el guia li haurà fet observar el mur que sosté l'esplanada sobre la qual s'aixecava el famós temple d'Apol·lo, format per grans pedres unides amb una precisió mil·limètrica. És poc probable, però, que li parlés de les inscripcions que contenen, i menys encara que moltes d'elles són el que podríem dir-ne «actes de redempció», és a dir, constaten el fet de l'alliberament d'un esclau. Quan aquest havia aconseguit els diners suficients, si l'amo hi estava d'acord, anaven al temple on el propietari, previ el pagament, lliurava l'esclau a la divinitat i aquesta li concedia l'emancipació. Aquest acte s'anomenava «redempció», paraula que sant Pau utilitza per explicar el que ha fet Crist per a nosaltres: ens ha aconseguit la llibertat, ha fet possible el nostre alliberament del poder del mal.

Una altra metàfora utilitzada per sant Pau és al del «pagament del deute», més exactament la de «l'esquinç del manuscrit». Els més grans recordem el costum freqüent fins fa alguns anys de comprar a fiar: el venedor anava apuntant els deutes en un paper i al cap de setmana, del mes o una vegada venuda la collita es saldaven. Llavors estripava el paper en el qual constaven. Crist, ens ve a dir, ha pagat els nostres deutes amb Déu. Tots nosaltres som insolvents i restaríem en números vermells si Ell no hagués saldat el nostre dèbit.

L'autor de la carta als Hebreus –que més que una carta és una homilia o sermó– fa una catequesi extensa i detallada de la mort de Crist. Els seus lectors són jueus que coneixen bé la festa del Yom Kippur (Dia del perdó) i en quatre capítols (del 7 al 10) pren les imatges d'aquesta celebració jueva per explicar la realitat cristiana i vol mostrar que el Divendres Sant és el dia del «Gran Perdó» de la Nova Aliança. Nosaltres, però, sí que necessitem una explicació, ja que moltes d'aquelles imatges ens són desconegudes.

El nom de Yom Kippur, després de l'any 1973, quan tingué lloc la guerra d'aquest nom, precisament perquè fou aquest dia que la coalició àrab va atacar Israel, per a moltes persones recorda només aquest esdeveniment, que és posterior i pròpiament no hi té res a veure. En realitat es tracta de la festa més solemne del calendari religiós jueu, més encara que la Pasqua. Com que l'any religiós jueu és lunar, no coincideix sempre en el mateix

dia del mes, com ens passa a nosaltres amb la Pasqua. Després del *Ros haxanà* (Cap d'any) o inici de l'any, segueixen els «Dies reverencials», o dies «d'examen de consciència», que són una preparació per al *Yom Kippur*, el *Yom Hakadox* (Dia Sant).

En el dia de *Ros haxanà*, segons la tradició jueva els justos són inscrits immediatament en el Llibre de la Vida i els malvats són condemnats pel Tribunal celestial. Els altres, —ni del tot justos ni del tot pecadors— tenen 10 dies de penitència per penedir-se, quedant fixada la seva sort definitivament el dia de *Yom Kippur*. Aquest dia, doncs, és eminentment penitencial: està prohibit menjar, beure, tenir relacions sexuals en el matrimoni, l'ús de cosmètics i de productes de neteja, calçat de cuir i rentar-se qualsevol part del cos excepte els dits i els ulls. Entre els molt pietosos, la penitència pot incloure d'altres mortificacions, com no dormir durant la nit o no seure durant el dia. Si bé aquest dia té una forta connotació social a Israel, com els carrers amb nul·la circulació, atmosfera de soledat, etc, aquests preceptes en la seva totalitat són observats només per una relativa quantitat de persones.

El dia del *Yom Kippur* predomina el color blanc de les vestidures. El qui presideix els oficis religiosos i d'altres fidels porten el «*kittel*», una mena de sobrepellís blanc, símbol de la puresa atorgada pel perdó. En temps de Crist era l'únic dia de l'any que el Summe Sacerdot entrava al Sant dels Sants (una petita estança del temple que no tenia d'altra obertura que la porta, i l'entrada a la qual estava totalment prohibida a la resta de mortals), darrera del vel que tapava l'interior. Era l'únic dia en què un peu humà gosava trepitjar el sòl de l'habitació més sagrada. Tremolant —ja que el mancament ritual més insignificant es creia que podia costar-li la mort— el Summe Sacerdot, en la fosca, amb la sang d'un vedell sacrificat anteriorment, aspergia el sòl i la cortina; en aquell temps ja havia desaparegut l'Arca de l'Aliança que hi havia estat dipositada. Aquesta cerimònia es feia per duplicat: la primera vegada a favor d'ell i de la seva família; la segona, per tot el poble d'Israel.

Aquestes imatges serveixen a l'autor del llarg sermó d'Hebreus per a dir que d'ara en endavant ja no caldrà que cada tardor es realitzi aquesta cerimònia. D'una vegada per totes l'ha feta el Summe Sacerdot perfecte, Crist, que no té necessitat de demanar perdó pels propis pecats. La víctima ja no és un vedell o un boc, sinó la carn immaculada del Fill oferta en la creu una vegada per sempre. Per això, d'ara en endavant, el perdó ja no es distribuirà des del cel un cop a l'any, com en comptagotes. Ens fou ofert aquell Divendres Sant per sempre, pels nostres pecats presents i futurs.

Si la tradició jueva, que distribueix d'aquesta manera el perdó de Déu, anomena aquest dia *Yom Kippur* (Dia del Perdó), què no hauria de ser per als cristians el Divendres Sant! Però mentre les sinagogues aquest dia s'omplen de gom a gom, per a bona part de cristians el Divendres Sant és només l'inici de les vacances de Pasqua.

D'altra banda, hi ha una gran diferència entre la visió cristiana i la jueva del perdó de Déu. Per a nosaltres el perdó no va unit a cap lloc ni a cap temps, sinó a una persona,

Crist, que l'obtingué una vegada per sempre. No és que Déu estigui més ben disposat a perdonar en certes circumstàncies que en d'altres. Ell ho està sempre. Més ben dit, Ell ja ens ha perdonat. La qüestió està en nosaltres: fins a quin punt de veritat demanem perdó, el volem i estem disposats també a perdonar els altres. No val a fer trampa: obtenir el perdó de Déu, des del primer Divendres Sant, no depèn d'Ell sinó de cadascú de nosaltres.

Un advertiment final: d'acord amb la *Mixnà*, el *Yom Kippur* permet el penediment i obté el perdó dels pecats contra Déu, però no dels comesos contra el proïsme, si no s'ha demanat perdó a la persona ofesa.

JOAN ARAGONÈS LLEBARIA

Prevere de l'arquebisbat de Tarragona

Canonge lectoral

El pacient treball interior de Don Bosco que el transforma en pare i mestre de joves (i IV)

Els carismes que l'Esperit suscita al llarg de la història no ho són exclusivament per a la comunitat on s'han originat. Convenientment discernits, ho són per a tota l'Església. En la santedat de Joan Bosco, del qual es commemora enguany el segon centenari del seu naixement, tots som convidats a contemplar en ell un estil pastoral i una espiritualitat viscuda en l'acció envers els nois i joves, especialment els més pobres i abandonats.

Com he anat explicant en els articles anteriors, el cor oratorià de Don Bosco tenia un lema, que en realitat és una pregària, i que probablement havia extret dels escrits de sant Francesc de Sales: *Da mihi animas, caetera tolle*. El mes passat em vaig entretenir en la primera part del lema. En aquesta ocasió, tot tancant aquesta sèrie d'articles, vull centrar-me en el *caetera tolle*. Com ho viu Don Bosco?

L'agilitat espiritual de qui estima Déu sobre totes les coses

Don Bosco viu el *caetera tolle* estretament unit al *da mihi animas*. En realitat són dos moments interrelacionats. Sense el lliurament i la desafecció del qui sap dir "*fiat*", no hi ha un treball educatiu i pastoral eficaç ni santedat.

Es tracta d'una agilitat espiritual que mou a actuar des de l'amor, sense deixar-ho per més tard, amb afecte, diligència, generositat, entusiasme, tot al contrari del mal humor, de l'empipament, de les actituds còmodes o funcionaries. És a dir, allò propi de persones fascinants, mestres d'una humanitat a flor de pell.

És el lliurament total de si al Senyor, el gran Estimat, mitjançant el buidament, (el "*desapego*"). Tot per al Senyor i la seva glòria. Una espiritualitat que brolla de la primacia de Déu i del despreniment total d'un mateix. Déu és el centre unificador de Don Bosco, la seva raó de ser ideal i pràctica.

El *caetera tolle* no és menysteniment o una devaluació de les coses sinó aquella llibertat interior que mou a adherir-se a la voluntat de Déu amb santa indiferència, al que li agrada i a posar-se en les seves mans. Una indiferència que és plenitud d'Amor, pròpia de qui s'identifica amb el Crist, vivint per a Ell i en Ell, tot i que s'arribés a experimentar l'abandó total de la creu o l'obscuritat de la fe.

L'èxtasi de la vida i de l'acció

Sant Francesc de Sales ho expressa així: Èxtasi de la vida i de l'acció. No es tracta d'una mística de l'acció contraposada a una mística de la contemplació. Amb aquesta expressió entén el buidament de sí, lliure i gratuït, en la vida concreta, per amor al Senyor. És viure sobre-humanament, fora de nosaltres i per sobre de nosaltres, deixant-se atraure pel Pare; una

mena de rapte i un èxtasi continuat en l'acció, en les obres. És viure amagats amb Crist en Déu. Aquest és l'èxtasi que viu sant Pau: Visc, però ja no visc jo, és Jesucrist el qui viu en mi" (Gal 2,20), o quan exclama: l'amor del Crist m'empeny (2 Cor 5,14).

Don Bosco viu així amb un estil característic de senzillesa, d'amabilitat, d'estimació, de serenitat, de coratge, de creativitat, d'entusiasme... entre els joves i amb els joves. Amb paciència, humilitat i serenor.

La recerca amorosa de la voluntat de Déu.

¿Com viu Don Bosco en aquest èxtasi de la vida i de l'acció? El testimoni dels qui el van conèixer de prop és coincident: Don Bosco vivia com "projectat per l'amor a una dimensió espiritual d'obertura i de recerca continuada (discerniment) de la voluntat de Déu; vivia interiorment i exteriorment el sentit de la ductilitat i de l'agilitat en les seves opcions, relativitzant-ho tot, sempre al servei de Déu i de la salvació de les ànimes".

És significatiu, en aquest sentit, el fet de posar en mans de Don Cafasso, el seu confessor i director espiritual, la decisió del seu futur ministeri sacerdotal. La seva disponibilitat incondicional era justament conseqüència de la decisió de lliurar-se totalment a Déu, portat només pel seu amor apassionat a Ell.

Alimentar el desig i prendre decisió

Als seus joves, Don Bosco els proposava aquest mateix dinamisme unificador, convenientment adaptat. En "La vida de Domènec Savio", un dels vaillets de l'Oratori que va se proclamat sant l'any 1954, recull una famosa catequesi sobre la santedat basada en aquests punts: a) és voluntat de Déu que tots siguem sants; b) és fàcil aconseguir-ho, es tracta de complir el propi deure i viure sempre alegres; c) als sants els està preparat un gran premi al cel.

Els autors espirituals que Don Bosco sent més propers (Francesc de Sales, Alfons Ma. de Liguori, Felip Neri, Ignasi de Loyola) ensenyen que la vida espiritual es basa en un amor encès, un fort desig i una absoluta decisió. És a dir, conrear tot allò per a què hem estat creats i cridats, i actuar amb una ferma decisió tot posant-nos en les mans de Déu. Deia sant Ignasi: Fes-ho tot com si depengués de tu, però posa tota la teva confiança en la gràcia del Senyor. Això ho ensenya Don Bosco. En el 1847, publica el llibret *El jove instruït per ajudar els joves a alimentar el seu desig i a prendre decisió*. En ell presenta un mètode de vida alegre i fàcil, però suficient, per a ser ciutadans honorats a la terra i ciutadans feliços en el cel.

Cloenda

L'Església reconeix en Don Bosco com un Pare i Mestre de la Joventut. El seu mestratge no prové d'una reflexió teòrica sobre la situació, les necessitats i els mètodes més adients per a la seva educació. El seu sistema, que ell batejà com a Sistema Preventiu, és el fruit d'un cor conformat al del Bon Pastor de l'Evangelí, que es compadeix dels joves i s'hi lliura amb tota

la seva qualitat de ser, amb tota la creativitat i intel·ligència d'una persona coratjosa, amb tota la fe i confiança en Déu Pare que l'Esperit suscita en ell.

Integren el seu sistema tres grans dinamismes interiors: la raó, el desig de Déu i el sentir-se estimats. La seva eficàcia quedaria molt compromesa si no es treballa l'ambient educatiu adequat i no hi ha un ferm compromís per part dels educadors a mantenir una relació educativa de qualitat.

¿Com s'ha configurat el cor de Don Bosco per esdevenir Pare i Mestre dels joves? Amb el pacient treball interior que des de jove va saber anar fent en l'època de la seva formació (Seminari i Convictori Eclesiàstic de Torí); treball que va continuar encara amb més profunditat, acompanyat per en Josep Cafasso, sant també, a mida que s'anava trobant els joves més pobres d'aquella ciutat i emprenia per a ells i amb ells els projectes que les circumstàncies li anaven aconsellant. ¿El seu motor? Una caritat pastoral caracteritzada per un intens dinamisme juvenil, és a dir, l'impuls apostòlic que el movia a cercar les ànimes i a servir no més Déu. *Da mihi animas, caetera tolle.*

JOAN LLUÍS PLAYÀ I MORERA

Prevere salesià

Delegat del Provincial per a Catalunya, Andorra i Balears

L'espiritualitat del prevere és missionera (i II)

Després de la convivència amb Crist (tenir la mateixa vida que Crist, en unió amb Crist) en la soledat de l'«estar a soles», Jesús mostra la seva reacció davant el que han viscut els enviats. Jesús sap dels sentiments dels homes als quals ha arribat el seu Evangeli per mitjà de la comunicació íntima que han fet de la seva experiència els enviats a evangelitzar. Davant el que escolta, Jesús reconeix el desig profund de l'ésser humà, aquest desig que Déu mateix ha posat en l'home, creat a imatge i semblança seva, i que Jesús ha de despertar novament en tot home. Jesús, per mitjà de l'Evangeli amb els seus diversos signes redemptors, retorna a l'home el desig de Déu despertant en ell el desig de trobar-se amb Déu i d'unir-se a ell. Jesús vol que els seus preveres calmin la set de Déu, el veritable tresor que busca tot cor humà. Novament recollim amb breuetat algunes notes:

1. Jesús acull tots els famolencs i assedegats de Déu, ho sàpiguen o ho ignorin, despertant en ells el desig de Déu per mitjà dels diversos signes evangèlics de la Redempció.
2. Jesús parla del Regne de Déu, del regnat de Déu en el cor de l'home.
3. Jesús sana i cura els qui tenen necessitat per obrir-los al desig de Déu i cridar-los a entrar en el Regne de Déu.

Si Jesús mostra la profunditat de la seva missió sacerdotal i redemptora, que busca retornar a l'home el desig de Déu perquè Déu i l'home puguin unir-se, ¿quina és la reacció dels deixebles davant el desig profund de l'ésser humà de trobar-se amb Déu, de saciar la set, de tenir el veritable tresor en el seu cor? Aquí se'ns mostra el greu perill que sotja el prevere en la seva tasca evangelitzadora i missionera: contagiar-se de l'oblit i la negació de Déu que és tan propi de la nostra cultura. Sant Lluc ho indica amb uns gestos i paraules que els deixebles diuen a Jesús:

1. Li demanen que acomiadi la gent: ells no volen fer-se responsables de carregar amb els famolencs i assedegats.
2. Que vagin als pobles i a les cases dels voltants: és la temptació de remetre els homes perquè uns altres s'ocupin de donar-los el que només Jesús i els seus enviats poden satisfer.
3. Que busquin allotjament i menjar: nosaltres estem cridats a portar els homes al seu veritable lloc d'estada, a la seva llar en Déu que s'experimenta a l'Església; i estem cridats a donar-los el menjar per a la vida eterna, que és el mateix Jesús donant-se en la Paraula i en l'Eucaristia, centre de tots els sagraments i de la mateixa vida de l'Església.

Així arribem al punt culminant de la nostra exposició: ¿quina és l'essència de la sortida missionera, a la llum de Lc 9, 1-27? Podem respondre de forma esquemàtica com hem anat fent amb els altres punts destacats de l'espiritualitat del prevere, que és essencialment missionera.

1. Doneu-los menjar vosaltres mateixos: som nosaltres els que hem de donar als homes el menjar de l'aliment cristià que condueix l'home a conèixer, estimar i entrar en comunió amb Déu. Som nosaltres els portadors de Déu que es comunica per les mediacions sacramentals escollides pel mateix Crist, el Mediador entre Déu i els homes per realitzar la unió de Déu amb els homes.

2. No hi ha sortida missionera si vivim amb la proporció o lògica matemàtica dels homes, que mesuren la seva eficàcia pel càlcul matemàtic del que és possible per a les nostres forces. És la negació de la intervenció divina gratuïta, eficaç, poderosa i sobreabundant de Déu. És el pelagianisme, tantes vegades reiterat en la vida humana i al llarg de la història, dels que creuen en el poder de l'home i reneguen de la gràcia de Déu. Sant Lluç mostra aquesta terrible temptació en la confessió que fan els deixebles: a) no tenim més que cinc pans i dos peixos; b) són uns cinc mil. Temptació que pot portar-nos a sucumbir si recolzem en les nostres forces soles, sense Déu i la seva gràcia, sense el poder de Crist Redemptor. Però si ens obrim per la força de Déu manifestada en Crist a la saviesa de la Creu que ens descriu Sant Pau (1 Co 2) podem obrir-nos al misteri de la gràcia, a admirar-nos de la seva obra divina i a sorprendre'ns de la participació que Déu ens ha donat en la seva acció redemptora.

3. Llavors ens obrim a la veritat profunda de la sortida missionera. Si hi ha sortida missionera, si vivim des del repte de la desproporció que ens regala per gràcia el Senyor, podem obrir amb Déu que actua en Crist i en els que Crist ha unit a la seva missió sacerdotal. També Sant Lluç destaca alguns trets: a) feu-los seure; b) prengué Ell els cinc pans i els dos peixos, va pronunciar la benedicció; c) els partí i en donava als deixebles perquè els servissin; d) tots en van menjar i quedaren saciats, eren uns cinc mil; i) van recollir el que els havia sobrat.

Tots aquests detalls estan apuntant a la celebració de l'Eucaristia, instituïda pel Senyor, juntament amb el sacerdoti ordenat i ministerial, en l'Últim Sopar. No és necessari comentar aquests aspectes als qui experimenten el poder de la gràcia de Crist viscut en l'Eucaristia, centre i cim de la vida de l'Església, de tot cristià i, de manera particular, del prevere que la celebra i presideix. Alimentar la vocació missionera del prevere ens condueix a viure en profunditat el misteri de la nostra vocació, identitat i missió a la llum de l'Eucaristia.

Per acabar, val la pena recordar l'ensenyament del Concili Vaticà II a *Unitatis Redintegratio* n.6 que presenta la conversió eclesial i pastoral com l'obertura a una permanent reforma de si mateixa per fidelitat a Jesucrist. Diu així UR 6: «Tota la renovació de l'Església consisteix essencialment en l'augment de la fidelitat a la seva vocació [...]. Crist crida l'Església

que peregrina vers una perenne reforma, de la qual l'Església mateixa, com a institució humana i terrena, té sempre necessitat».

L'actual magisteri de l'Església no ha deixat de destacar aquest caràcter essencialment missioner de la vida i espiritualitat del prevere. I ho ha fet en els seus múltiples documents, examinant i aprofundint en els seus diversos aspectes. Potser ha arribat el moment de passar de la clarificació doctrinal a la realització pastoral. Bo serà alimentar la nostra espiritualitat com a preveres, amb el seu caràcter missioner, de la sobreabundant riquesa magisterial, perquè transformi la nostra acció pastoral i sacerdotal.

El mandat de Jesús: aneu pel món i anuncieu l'Evangelí, és sempre aquest somni que cal fer realitat, d'una opció missionera capaç de transformar-ho tot. Si tota la renovació de l'Església ha de tendir a la missió com a objectiu, també la nostra espiritualitat presbiteral ha de buscar aquesta conversió missionera, viscuda en la seva veritat evangèlica. L'Església particular, que està proveïda de tots els mitjans de salvació donats per Crist, amb el seu rostre local i la seva alegria de comunicar Jesucrist, s'ha d'expressar tant en la seva preocupació per anunciar el Senyor en els "llocs" més necessitats, com en la seva sortida constant cap a les perifèries del seu territori o cap a nous àmbits socioculturals, i sempre ho ha de fer amb un sol cor i una sola ànima (cf. Fets 4, 32).

ORIOI PALLÀS

Prevere del bisbat de Terrassa

Director espiritual del Seminari de Terrassa

Era a la presó. «Crist és a la presó»

La tasca del sacerdot als centres penitenciaris concentra el nucli de la missió del ministeri del prevere. L'acció de l'Esperit Sant consolador, animador de cors afeixugats, d'ànimes cansades, d'ulls que miren sense esperança, de vides no lliures... El sacerdot porta el perdó de Déu que la societat no dóna. El sacerdot ve a senyalar un món nou que als interns del centre penitenciar, els és molt difícil d'acceptar que pugui existir.

El pres és el més pobre, perquè no sol despertar ni tan sols compassió. Considerem que s'ho mereix, que ho paga... Així és com en realitat jutgem els que són a la presó, i el sentit que donem al sistema penitenciar. El pobre, el necessitat, quan és considerat com indigne o no mereixedor d'ajut, esdevé el més pobre d'entre els pobres. Així l'Església no només té la tasca d'assistir i animar, sinó també de canviar els cors endurits que consideren així el pres.

El mal realitzat, a vegades irreparable, pot condicionar tota la vida. Però, ¿en què l'ha de condicionar?, ¿com si fos un càstig? Sigui com sigui, el que el prevere afirma amb la seva presència en el món de la presó és el fet de prevaler el valor del cor per sobre de tot el que exteriorment pugui donar-se en la vida, fins i tot la privació de llibertat. La consciència és l'únic que pot reinserir algú a la societat; però no la consciència ferida, que es dol en la tristesa del mal realitzat i que és irreparable, irrecuperable, sinó la consciència que ha plorat i ara vol compensar, vol fer quelcom, s'ha animat en conèixer l'amor gratuït de Déu i experimentar la seva misericòrdia. Tot prevere es meravella cada dia d'aquest miracle transformador en el confessionari. I d'això, no en pot deixar de donar gràcies a Déu amb una alegria immensa.

El prevere no es fixa en el delicte, és el Pare, pròdig en l'amor. Ell ens ha ensenyat a abraçar així. Els presos sempre t'abracen, mostrant un gran agraïment. «¿Què tinc jo que la meua amistat procures?», es pregunten com Lope de Vega... «No m'ho mereixo, mira el que he fet!». Sigui com sigui, el Senyor per fer un sant només necessita un pecador. Cal que ens repetim aquella màxima de Sant Francesc Xavier: «Encara que ningú no ha pogut tornar i fer un nou començament... qualsevol pot tornar i començar ara i fer un nou final».

JOAN PRAT JORBA

Prevere del bisbat de Vic, delegat diocesà de pastoral penitenciària

Els sacerdots que estिमem

Quan s'apropa el dia de les vocacions sacerdotals i del Seminari, sentim que ens toquen un dels punts més sensibles de la vida eclesial. Perquè sense sacerdots no pot existir l'Església i sense bons sacerdots no pot existir una autèntica Església de Jesucrist. I perquè l'afirmació inversa també és veritat: tant el nombre de vocacions com la seva autenticitat depenen del «nombre de cristians autèntics» que hi ha a la nostra Església. És a dir, el Seminari, el conjunt de vocacions al sacerdoci, és com un dels paràmetres principals que fan servir els metges per mesurar la salut d'una persona en una revisió mèdica general, o com l'observació dels fruits d'un arbre, el seu nombre i la seva qualitat, per deduir si l'arbre està bé, si és bo o no, com ens va ensenyar Jesús (cf. Mt 7,16-20).

Així, doncs, a tots ens preocupa la quantitat de vocacions al sacerdoci, el nombre de seminaristes que es preparen per rebre el ministeri sacerdotal, tant com la seva qualitat de fe i vida lliurada i unida a Jesucrist. Però aquesta preocupació retorna sobre nosaltres mateixos. Perquè en definitiva «de tal Església, tals sacerdots; de tals cristians, tals ministres que els serveixen».

Es veu això amb tota claredat si traslладem aquest principi a la relació que va tenir santa Teresa d'Àvila amb els sacerdots. Els qui han estudiat aquest aspecte de la seva vida ponderen, en primer lloc, el profund afecte que els professava. Sempre van ser presents en tota la seva biografia; sense ells santa Teresa no hauria estat el que va arribar a ser, ni hauria pogut realitzar la seva obra. Per això ella sempre els va «defensar», sense faltar a la veritat. Com mou observar D. Julián d'Àvila, que amb una confiança total la segueix i la recolza en els seus viatges i fundacions, fins en les situacions més difícils, tot i ser un ancià, alliberant-la de la seva solitud i el seu desconcert, assegurant-li el seu suport sacerdotal; i el tracte amb Gaspar Daza o Gonzalo d'Aranda i la seva mateixa relació amb sant Joan d'Àvila, i molts d'altres. I comprovem la seva maduresa en l'amor, per saber destriar les febleses de sacerdots, com les del jove rector de Becedas, i l'ambigüitat del sacerdot sevillà Garcíalvarez, sense retirar-los el sincer afecte i el reconeixement. I l'eficàcia de la seva oració d'intercessió perquè un sacerdot surti d'una situació irregular... Un autor conclou en aquest sentit:

«Teresa els va correspondre (als sacerdots), introduint-los en el seu món de Déu i fent-los tastar els fruits i consols de l'oració».

Una Església que estimi així els sacerdots i els senti inserits en la seva vida d'aquesta manera és una Església fecunda. L'espiritualitat teresiana necessita ser adaptada a la que és pròpia dels sacerdots seculars, però la seva inspiració n'ha ajudat molts. Tenim a prop els testi-

moniatges de dos sacerdots diocesans que, il·luminats per l'espiritualitat de santa Teresa, van fundar sengles obres o carismes a l'Església: els sants Enric d'Ossó (Companyia de Sta. Teresa) i Pedro Poveda (Institució Teresiana).

La reforma de l'Església que s'anelava i promovia al segle XVI, tant o més que avui, requeria sacerdots de ciència i virtut. Així ho va expressar repetidament sant Joan d'Àvila en els seus *Memoriales*.

- Sense sacerdots savis i sants no és possible una Església reformada.
- Evidentment, d'aquestes dues qualitats la més important és la virtut.
- Aquesta, la virtut, neix de la trobada de fe i la vivència d'amor amb Jesucrist, que s'encomana i es comparteix a l'Església.

En el camí de la virtut hom es fa capaç de sentir la crida de Crist a seguir-lo com a apòstol. Qui respon es gira cap als germans a l'Església i es posa a servir-los rentant-los els peus i preparant la taula de la Paraula i de l'Eucaristia. Aquest és un sacerdot.

+AGUSTÍ CORTÉS SORIANO

Bisbe de Sant Feliu de Llobregat

DISSABTE, 18 D'ABRIL

09.00 h **Acolliment**

09.30 h **Conferència**

Alguns desafiaments de la reforma litúrgica: records i testimonis

S.E.R. Pietro Maiani, Arquebisbe
President del Comitè Pontifici per als
Congressos Eucarístics Internacionals, Mestre
de les Celebracions Litúrgiques Pontificies
(1987-2007)

11.00 h **Celebració de l'eucaristia**

Presideix
S.E.R. Jaume Pujol, Arquebisbe de Tarragona
i President de la Conferència Episcopal
Tarraconense

12.15 h **Motets de l'Escolania de Montserrat**

Basílica de Santa Maria de Montserrat
Salve i Virolai

13.00 h **Dinar**

Final del Congrés



IV CONGRÉS LITÚRGIC DE MONTSERRAT

CONVOGUEN

Els bisbes de la Conferència
Episcopal Tarraconense i
l'Abat de Montserrat

ORGANITZEN

Abadia de Montserrat
Facultat de Teologia
de Catalunya (FTC)
Institut Superior de Litúrgia
de Barcelona (ISLB)
Centre de Pastoral Litúrgica
de Barcelona (CPL)
Comissió Interdiocesana
de Litúrgia de la CET (CIL)

COORDINEN

Dr. Armand Puig i Tàrrach,
Degà-President de la FTC
(Barcelona)
Dr. Jordi-A. Piqué, OSB,
President del PIL (Roma),
monjo de Montserrat
Dr. Jaume González Padrós,
Director de l'ISLB (FTC)
(Barcelona)
Dr. Jaume Fontbona,
President del CPL (Barcelona)
Mn. Joan Baburés,
membre de la CIL



IV CONGRÉS LITÚRGIC DE MONTSERRAT



16, 17 D'ABRIL DE 2015
Facultat de Teologia de Catalunya

18 D'ABRIL DE 2015
Abadia de Montserrat

CONVOGUEN:

Els bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense
i l'Abat de Montserrat

DIJOUS, 16 D'ABRIL

16.30 h **Inscripcions (fins a les 17.30 h)**

Vestíbul del Seminari Conciliar de Barcelona
Registre de participants, lliurament de material

17.30 h **Acte inaugural**

Aula Magna del Seminari Conciliar de Barcelona
Dr. Armand Puig i Tàrrach, Degà-President
de la FTC
P. Josep M. Soler, Abat de Montserrat
S.E.R. Joan-Enric Vives, Arquebisbe-Bisbe
d'Urgell
S.E.R. Jaume Pujol, Arquebisbe de Tarragona
Cardenal Lluís Martínez Sistach, Arquebisbe
de Barcelona i Gran Cancellier de la FTC

18.00 h **Conferència inaugural**

La litúrgia, obra de Déu i acció dels homes

S.E.R. Julián López Martín,
Bisbe de León i President de la Comissió
Episcopal de Litúrgia de la Conferència
Episcopal Espanyola

19.00 h **Pausa**

19.15 h **Vespres solemnes**

Capella del Seminari Conciliar de Barcelona
Presideix Cardenal Lluís Martínez Sistach
Cor Francesc Valls, PRESENTACIÓ de la
segona edició del Cantoral Litúrgic Bàsic

20.30 h **Sopar**

Refector del Seminari

DIVENDRES, 17 D'ABRIL

07.45 h **Laudes i Missa**

Capella del Seminari Conciliar de Barcelona
Presideix
S.E.R. Joan-Enric Vives

08.45 h **Esmorzar**

09.30 h **Ponència**

Els congressos litúrgics de Montserrat (1915, 1965 i 1990)

P. Bernabé Dalmau, Monjo de Montserrat i
Director de «Documents d'Església»

10.30 h **Comunicacions i diàleg**

10.30 h **Dr. Jaume González Padrós**

La pedagogia celebrativa en el Moviment Litúrgic

11.00 h Diàleg

11.30 h **Mn. Joan Baburés**

Música litúrgica

12.00 h Diàleg

12.10 h **Fr. Bartomeu Ubach O. Cist.**

La concelebració

12.40 h Diàleg

12.50 h **Dr. Francesc Xavier Parés**

La reforma litúrgica a Catalunya en els darrers 25 anys

13.20 h Diàleg

13.30 h **Dinar**

Refector del Seminari

15.30 h **Comunicacions i diàleg**

15.30 h **Sor Katia De Simone EF**
Participació i litúrgia

16.00 h Diàleg

16.15 h **Dr. Jaume Fontbona**
Reptes de la pastoral litúrgica

16.45 h Diàleg

17.15 h Moderador
Dr. Jordi-Agustí Piqué OSB
Síntesi

17.45 h Descans

18.15 h **Yaula rodona**

La presència del misteri de Crist en la litúrgia

Moderador
Dr. Joan Planells, Vicedegà de la FTC

Participants
Dr. Manel Nin OSB (Roma)
Dr. Andrea Grillo (Roma)
Dr. Gabriel Ramis (Mallorca)
Dr. Aurelio García (Valladolid)



19.00 h Pausa

19.45 h **Vespres**

Presideix
P. Abat Josep M. Soler

20.30 h **Sopar**

Refector del Seminari



El Bon Pastor
Revista per a preveres
